

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

УДК 801.8 + 811
ББК 81.2(4Укр)я5
Є27

Друк за ухвалою вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 7 від 26.12.2024 року)

Редакційна колегія:

Євтушина Т. О. – к.філол.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – технічний секретар;

Прокопенко Л. І. – к.пед.н., доц., завідувач кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – відповідальний редактор;

Босак Н. Ф. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін;

Горіна Ж. Д. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної
реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Є27 Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали
Ювілейної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців (м. Одеса,
06-07 грудня 2024 р.) [Електронне видання]: зб. тез доп. / редкол. Т. О. Євтушина,
Л.І.Прокопенко, Ж.Д.Горіна, Н.Ф.Босак. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2024. 187 с.

У збірнику вміщено доповіді учасників Ювілейної Всеукраїнської науково-
практичної конференції молодих науковців «Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і
перспективи розвитку» (м. Одеса, 06-07 грудня 2024 р.). Матеріали збірника можуть бути
корисними для широкої філологічної аудиторії.

*За зміст тез, достовірність цитувань та оригінальність викладення матеріалу
відповідальність несуть автори*

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», 2024
© Автори статей, 2024

<i>Толмачова Юлія</i> Дезінформаційна комунікація через призму прагмалінгвістики	152
<i>Трохимець Анастасія</i> Політична антропоморфна метафора у промовах Володимира Зеленського 2022–2023 років	154
<i>Хітрова Анастасія</i> Образ двійника у творчості Едгара Аллана По	158
<i>Царьова Катерина</i> Виразальні функції фразеологізмів у творчості тетяни Лемешко	163
<i>Чернявська Діана</i> «Шість капелюхів Боно» у роботі над твором Івана Франка «Захар Беркут» на уроках української літератури в 6 класі	165
<i>Шайкіна Тетяна</i> Актуальні питання викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти в інформаційну епоху	170
<i>Швайка Валерія</i> Кореференти повісті Марії Матіос «Черевички Божої Матері»: семантико-функційний аспект	176
<i>Ярмуш Тетяна</i> Інноваційні технології під час викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (дидактичний потенціал, особливості впровадження)	181

Тропи в поезії допомагають сформувати цілісну картину життя ліричного героя, його оточення, настроїв, внутрішній світ. Найбільшу кількість епітетів у поезії Сергія Жадана становлять індивідуально-авторські (*невиговорений сніг, невагомий сніг, чорна хроніка*). Серед метафор у поезії Сергія Жадана найбільш поширеними є дієслівні метафори, які характеризують предмет, поняття чи явище за дією та метафори, що виникли на перенесенні характерних ознак, назв істот на назви неістот; переважають індивідуально- авторські порівняння, в яких виявляється особливості світобачення, властиві митцю віршованого слова.

Література

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. Київ : Вища школа, 1980. 27 с. 2. Білозуб А. Метафора у художньо-поетичному мовленні Анатолія Мойсієнка. *Лінгвістичні студії : збірник наук. праць*. 2006. Вип. 14. Донецьк. С. 181-184. 3. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII. 1728 с. 4. Електронний ресурс. Формування ідіостилу поезій Тараса Шевченка. URL: https://knowledge.allbest.ru/literature/2c0a65625a2ac79a5c6b88521316c27_0.html 5. Жадан С. Антена [Текст] : поезії Чернівці : Меридіан Черновіц, 2018. 304 с. 6. Жадан С. Список кораблів. Чернівці : Меридіан Черновіц, 2020. 160 с. 7. Жадан С. Тамплієри. Поезії. Чернівці : Книги – XXI; Meridian Czernowitz, 2016. 120 с. 8. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с. 9. Кронгауз М. А. Семантика. Чернігів : Наука, 2005, 130 с. 10. Лисенко П. С. Словник поліських говорів. Київ : Наукова думка, 1974. 260 с. 11. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) : підруч. для студ. вищ. навч. закл. з гуманіт. спец. філологія, журналістика, літературна творчість. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. 2.вид., випр. і доп. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. 418 с.

Юлія Толмачова,

курсант 2 курсу навчальної групи ДР-343

факультету підготовки фахівців

для підрозділів досудового розслідування

Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: д.філол.н., проф. І. В. Царьова

ДЕЗІНФОРМАЦІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Анотація: У статті розглянуто особливості поняття «дезінформаційна комунікація». Розглянуто інтенції мовця, мовленнєві акти, пресупозиції, імплікатури та маніпулятивні стратегії. Запропоновано методи виявлення дезінформації через лінгвістичний аналіз та стратегії її нейтралізації.

Ключові слова: дезінформація, прагмалінгвістика, мовленнєві акти, пресупозиції, маніпуляція.

Abstract: The article presents the special expressive functions of phraseological units in the work of Tetyana Lemeshko. Attention is focused on the fact that phraseological units become synonyms that have meaning: nominal function, expressiveness, cultural significance.

Keywords: expressive function, phraseology, artistic discourse.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Дезінформаційна комунікація через призму прагмалінгвістики є важливою темою, що вивчає використання мови для маніпулювання свідомістю, формування помилкових уявлень і впливу на поведінку аудиторії [2]. Прагмалінгвістика як галузь лінгвістики зосереджується на взаємодії між мовою, комунікативним контекстом і намірами мовця. Це дозволяє детально аналізувати дезінформацію як соціокультурний і когнітивний феномен. У сучасному інформаційному просторі дезінформація стала важливим інструментом впливу на громадську думку, політичні рішення та соціальні процеси.

Аналіз наукових досліджень, у яких розглянуто порушену проблему. Сутність та інструменти дезінформаційної комунікації досліджувати Д. Андерсон, С. Бьорд, Д. Джонс, Д. Мерфі, О. Хорн, К. Х'юз, Ф. Шьоно тощо. Проте вважаємо, що поняття дезінформаційна комунікація ЄС у контексті боротьби з дезінформацією є недостатньо вивченими.

Мета дослідження – з'ясувати механізми дезінформаційної комунікації через призму прагмалінгвістики та розробити методологію її аналізу. Реалізація мети передбачає розв'язання таких **завдань**: уточнити поняття дезінформаційної комунікації та визначити, як інструменти прагмалінгвістики (мовленнєві акти, пресупозиції, імплікатури) дозволяють аналізувати механізми дезінформації.

Викладення основного матеріалу. Дезінформація завжди має маніпулятивну мету. Вона створюється з наміром викликати хибні переконання або змінити поведінку аудиторії в бажаному напрямку. Прагмалінгвістика аналізує приховані інтенції, які можуть не відповідати реальному змісту висловлювання [3]. Дезінформаційну комунікацію можемо порівняти з «парасолькою пропаганди»: по-перше, дезінформація розглядається як частина ширшого явища пропаганди, яка може включати не лише маніпуляції, але й інші інструменти впливу (наприклад, підсилення правди чи замовчування), по-друге, дезінформація є однією зі стратегій, яка використовується для досягнення ідеї пропаганди, особливо у випадках, коли метою є систематична шкода.

Контекст є фундаментальним чинником у процесі сприйняття інформації, і цей принцип особливо актуальний у випадках дезінформації. Розглянемо детальніше, як саме контекст впливає на ефективність дезінформаційних повідомлень. У різних культурах одна й та сама інформація може бути сприйнята інакше через різницю в мовних асоціаціях, символах чи цінностях. Дезінформація може експлуатувати усталені культурні стереотипи чи упередження [1]. Наприклад, у певних країнах особливо ефективними є фейкові новини, які апелюють до релігійних переконань чи етнічної приналежності.

У прагмалінгвістиці вивчають мовленнєві акти, такі як твердження, запитання, накази чи натяки. Дезінформація може бути замаскована під правдиві твердження, що створює ілюзію достовірності.

Дезінформація часто ґрунтується на прихованих припущеннях (пресупозиціях) або натяках (імплікатурах), які не озвучують прямо, але формують певне

сприйняття. Фраза «Уряд приховує правду» створює припущення про існування «правди», яку дійсно приховують, навіть якщо це не підтверджують факти. Пандемія COVID-19: У різних країнах дезінформація адаптувалася до контексту. Наприклад: *У країнах із низькою довірою до уряду поширювалися теорії змови про «навмисне створення вірусу» або «У регіонах із високим рівнем релігійності активно циркулювали чутки про «божественну кару» або «чудодійні ліки».*

Використання емоційних аргументів, напівправди, метафор, гіпербол та інших засобів мовної експресії для посилення впливу повідомлення [4, 54].

У прагмалінгвістиці аналізують, як мовці створюють або імітують авторитетність, щоб посилити ефективність дезінформації. Дослідники звертають увагу на мову, що використовується для імітації наукових чи офіційних стилів, які викликають довіру:

- використання емоційно заряджених слів, щоб спотворити події (наприклад, «ворожий уряд» замість нейтрального «уряд»).
- розповсюдження фейкових новин через соціальні мережі з маніпулятивними заголовками.
- створення фальшивих пресупозицій, наприклад, через питання: «Чому ця компанія приховує звіт?» (навіть якщо компанія нічого не приховує).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Прагмалінгвістика є потужним інструментом для розуміння і протидії дезінформації, оскільки дає змогу ідентифікувати приховані наміри, стратегічний вибір мовних засобів і вплив контексту на сприйняття повідомлення.

Література

- 1.Ланюк Є. Пост-правда, фейки та інформаційна війна. URL: <https://varianty.lviv.ua/43429-yevhen-laniuk-post-pravda-feiky-ta-informatsiina>
2. Maksymova A. Varava V. Comparative legal analysis of residence conditions of foreigners in Ukraine and abroad. *Philosophy, economics and law review*. 2024. Volume 4. № 1. https://phelr.dduvs.edu.ua/?page_id=4042
- 3.Царьова І. В. Юридичне документознавство : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 172 с.
- 4.Tsareva Iryna, Maksymenko Olga, Kalko Rita. Philosophical aspect of information warfare. *PHILOSOPHY, ECONOMICS AND LAWREVIEW*, V.4, no.1. 2024. P. 57-66.

Анастасія Трохимець,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
3 року навчання
кафедри прикладної лінгвістики
філологічного факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Науковий керівник: д.філол.н., проф. Н. В. Кондратенко

ПОЛІТИЧНА АНТРОПОМОРФНА МЕТАФОРА У ПРОМОВАХ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО 2022-2023 РОКІВ

Наукове видання

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06-07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Збірник тез доповідей

Рецензенти:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Технічний секретар – Тетяна Євтушина

Формат 60х90/16.

УМ.-ДРУК. АРК. 6